

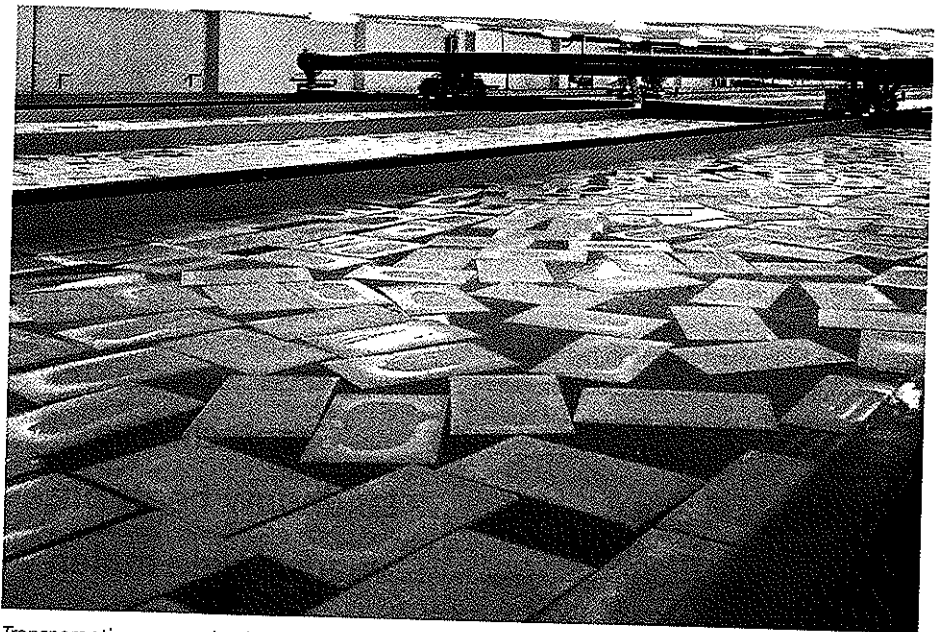
EDA-SEMINAR OVER PRIJSVOLATILITEIT

Zuivelketen op zoek naar adequate opvang prijsrisico's

Alle schakels van de zuivelketen kennen inmiddels de risico's van extreme prijschommelingen. Iedereen zoekt naar instrumenten om prijsvolatiliteit te managen. Het ultieme instrument is nog niet gevonden, bleek onlangs op een bijeenkomst in Brussel.

De koepelorganisatie van de Europese zuivelindustrie EDA organiseerde begin deze maand een seminar over de volatiliteit van de zuivelprijzen. Een fenomeen waar alle gedingen van de keten sinds een paar jaar mee worstelen. Veehouders, producenten, handelaren en afnemers, iedereen zoekt naar mogelijkheden om heftige prijschommelingen het hoofd te kunnen bieden. Tot dusver heeft niemand een pasklare oplossing. Afgelopen najaar tijdens haar jaarcongres in Bratislava stond de EDA ook al stil bij de prijsfluctuaties. Toen werden de resultaten gepresenteerd van een onderzoek dat de brancheorganisatie had laten uitvoeren door professor Michael Keane van de universiteit van Cork.

Het seminar dat 3 februari in Brussel plaats had was een min of meer vervolg op dat rapport. Vertegenwoordigers van diverse schakels uit de zuivelkolom deelden hun ervaringen met de prijschommelingen. Namens de primaire producenten vertelde Hillar Pulk uit Estland hoe zijn bedrijfsresultaat de afgelopen jaren meedeinde op de golven van de Europese zuivelmarkt. Ongeveer 40% van de 672 miljoen liter melk die Estland mag produceren wordt geëxporteerd. Dus de prijschommelingen op de EU- en wereldmarkt hebben een groot effect op de interne prijzen. Pulk profiteerde in 2007 dan ook van de hausse op de internationale zuivelmarkt, maar hij kwam vorig jaar van een koude kermiss thuis. Aangemoedigd door de hoge in-

Transparantie over productie van kaas zou een middel kunnen zijn op prijsfluctuaties te managen.

komsten had hij plannen gemaakt voor een nieuwe stal waar hij 400 koeien wilde huisvesten.

NEVENINKOMSTEN

De kentering op de zuivelmarkt gooide roet in het eten. De melkprijs daalde van 32 cent naar 19 cent per liter. Zijn inkomsten uit de melkveehouderij kelderden van 285.000 euro in 2007 naar 20.000 euro vorig jaar. Met de neveninkomsten uit de gastenverblijven en het restaurant op zijn erf heeft hij zijn bedrijf nog op de been kunnen houden. Wel zag Pulk zich genoodzaakt een deel van zijn

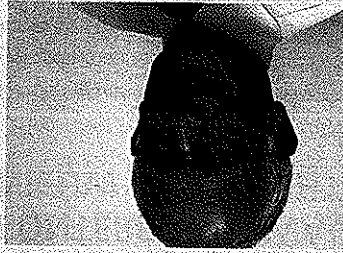
melkveebedrijf te verkopen. Een externe investeerder nam 20% van zijn bedrijf over. 'Of het bedrijf daarmee is gered moet nog blijken', zegt Pulk, die actief is in het internationale netwerk van Global Dairy Farmers. 'De lage prijzen zorgen er voor dat de veehouders in ons land niet meer investeren. Veel grote bedrijven kampen met enorme schulden. De markt zal binnen twee jaar uit dit prijsdal moeten zijn, anders zijn veel bedrijven tegen die tijd failliet.' Mochten er nog mensen zijn die veronderstellen dat de andere kant van de zuivelketen wel profijt heeft gehad van de flinke prijs-

EDA: 'PRIJSBEHEER BELANGRIJKE TAAK VOOR EUROPESE UNIE'

De European Dairy Association (EDA) ziet voor de Europese Unie een belangrijke rol weggelegd in het managen van de risico's die extreme prijschommelingen op de zuivelmarkt met zich meebrengen. Volgens Joop Kleibeuker (foto), directeur van de EDA, kan de Europese Unie er voor zorgen dat extreme prijschommelingen worden afgevlakt, ook in het komende tijdperk zonder de melkquota en de huidige bijbehorende marktregulering.

'Een benadering kan zijn om een vangnet te creëren waarbij in het geval van lage prijzen zuivel in interventie wordt genomen. De voorraden die worden opgebouwd kunnen vervolgens worden gebruikt om prijsspieken af te toppen.

Ten tijde van de prijsspiek in 2007 zou het op de markt brengen van interventievoorraden ongewild effect hebben gehad is de stellige overtuiging van Kleibeuker. 'Het is een manier om de markt intelligent te beheren. Maar er zijn meerdere mogelijkheden te bedenken.'

Sterk schommelende inkooprijzen kan Abbott lang niet altijd doorberekenen in haar verkooprijzen. Daardoor komen de marges onder druk te staan. Om dat risico te beperken is het volgens Morrissey belangrijk nauwe banden aan te knopen met leveranciers. 'Langdurige strategische relaties kunnen je helpen om de prijsvolatiliteit op te vangen. Zowel de afnemer als de producent is gebaat bij een prijs die een lange periode stabiel is.'

Abbott tracht met haar leveranciers prijsspraken te maken op basis van een raming van de prijsontwikkeling. Voor zo'n prognose gebruikt het bedrijf bepaalde economische modellen. Morrissey maakte er tijdens de

STRATEGISCHE RELATIES

schommelingen dan helpt Daniel Morrissey ze graag uit de droom. Morrissey is verrantwoordelijk voor de wereldwijde inkoop bij Abbott Nutrition, de voedingsdivisie van Abbott Laboratories, een Amerikaans concern dat zich toelegt op de ontwikkeling, productie en verkoop van farmaceutische en medische producten. De jaomzet bedraagt 30 miljard dollar, waarvan de voedingsdivisie 17% voor haar rekening neemt.

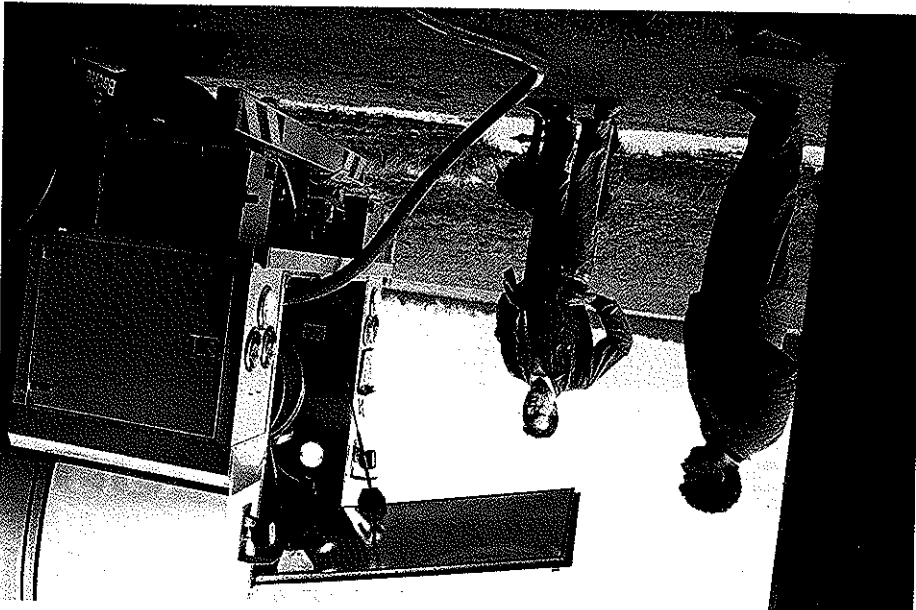
'Ook wij onderkennen de gevolgen van de volatiliteit van de zuivelrijzen', stelt Morrissey. 'Voor onze producten hebben we zowel basiszuivelgrondstoffen nodig als zeer gespecialiseerde ingrediënten van zuivel.'

presentatie geen geheim van dat Abbott op basis van die modellen dit jaar uit gaat van een EU-prijs voor mager melkpoeder van €2,20 tot 2,80 per kilo.

TRANSPARANTIE

Voorwaarde voor een effectief beheer van de prijssico's is transparantie over prijzen en marktmechanismen. Daar schort het nogal aan in de Europese zuivelsector meent Morrissey. Goede betrouwbare marktinformatie is volgens hem nauwelijks voor hand-

Langdurige relaties bieden veehouders houvast in tijden van prijschommelingen.

COÖPERATIE

Ake Hantoft, vice-voorzitter van Arla Foods, zegt dat zijn coöperatie de Fonterra-veiling inmiddels als een belangrijke indicator van de markt beschouwt.

Voor zijn leden-veehouders is de coöperatieve organisatievorm echter het voornaamste instrument om prijssico's te beheersen, vindt hij. De productemix, de invloed op het besluitvormingsproces en de tweeweekelijkse uitbetaling van een melkprijs plus de jaarlijkse nabetaling geven de boeren volgens hem een redelijk stabiel inkomen. 'We hebben wel eens discussies over ons melkprijsstelsel vanwege de volatiliteit, maar tot dusver hebben we geen reden gezien voor aanpassin-

gen.'

den. Een uitzondering maakt hij voor het Nederlandse Productschap Zuivel en de Duitse ZMB.

Ook Fonterra is er van overtuigd dat de markt vandaag de dag gebaat is bij transparantie. De maandelijkse veiling van melkpoeder die het Nieuw-Zeelands concern anderhalf jaar geleden begon, is een voorbeeld van hoe de markt transparanter kan worden gemaakt. 'Prijssituaties zijn zo beter te managen', vindt Paul Campbell, strategisch directeur van Fonterra. GlobalDairyTrade zoals de veiling heet, heeft inmiddels 240 geregistreerde gebruikers uit 43 landen.

Voorasnog worden alleen vol melkpoeder en boterolie geveild. Vanaf volgende maand kan ook op mager melkpoeder worden geboden.